

KOMPLEX TEHETSÉGGONDOZÓ VERSENY

„Barátaink, az állatok”

ORSZÁGOS DÖNTŐ 6. évfolyam

Név:	
Iskola neve:	
Település (ahol az iskolád van):	
Felkészítő neve:	

Elérhető pontszám: **115**

Elért pontszám:

1. Olvasd el a következő szöveget, majd válaszold meg a kérdéseket, oldd meg a feladatokat!

Hallottad már a kakukkot?

Ha szoktál kirándulni, akkor áprilisban, májusban, de még a nyár elején is gyakran hallhatod a jól ismert vidám kiáltást: „kakukk”! Talán láttad is már a szürke színű, hosszú farkú madarat. Nagyon érdekes életmódú madár. Nem épít fészket, nem nevel fiókákat, mégis szaporodik. Erre furcsa, de nagyon eredményes módszere van. Amikor április közepén megérkezik Afrikából, a hím hangosan kakukkolni kezd, a tojó pedig lesben áll, és a kis énekesmadarakat, a nádirigókat, vörösbegyeket, cserregő nádiposzátaikat figyeli árgus szemekkel. Lesi, mikor és hol kezdik meg fészkeik építését. Ezeket a helyeket jól megjegyzi, aztán később, amikor a mit sem sejtő madár már elkészült a munkával, és kezdi lerakni a tojásait, akcióba lép. Megvárja az alkalmas pillanatot, aztán villámgyorsan a fészeknél terem, kiemel onnan egy tojást, és a magáét csempészi a helyére. A tojást többnyire elnyeli, aztán elrepül, és többé feléje sem néz a fészeknek. Minden kakukktójó egy bizonyos területet birtokol, és azon belül helyezi el a tojásait az úgynevezett gazda- vagy dajkamadarak fészkeibe. Egy fészekbe mindig csak egyet. Tojásai a testéhez viszonyítva rendkívül kicsik, ezzel is gazdamadaraikhoz alkalmazkodik. A becsempészett tojás néha még színében is hasonlít a fészekben lévőkhöz. Hazánkban a nádasok környékén a nádirigó, az erdőben a vörösbegy a leggyakoribb kakukkgazda. Az érintettek rendszerint nem veszik észre a cserét, gyanútlanul melengetik az idegen tojást. A kis kakukk valamivel gyorsabb, mint mostohatestvérei, előbb kel ki, és csupaszon, zárt szemekkel, gyakorlatilag vakon nyomban munkához lát. Felébred benne az úgynevezett kihordási ösztön, úgy érzi, mindent ki kell takarítani a fészekből, amit csak maga körül érez. Hátrálva, hátával és apró szárnyacsonkjával tolja, nyomja tehetetlenül kapálózó mostohatestvéreit vagy a még ki nem kelt tojásokat a fészek pereme felé. A kicsinyeket melengető madár mindebből semmit sem vesz észre, helyesebben látja, de nem fogja fel, mi történik. Pedig a kis kakukk néha a tollai alól, a szeme előtt löki át saját fiókáját a fészek peremén.

A kakukk csak akkor nyugszik meg, amikor érzi, egyedül maradt a fészekben. Ekkor kényelmesen elhelyezkedik, és csőrét szélesre tárva, piros torkát mutatva várja eleséggel érkező mostoháit. Egymaga falja fel azt a sok rovar és pókot, amit tulajdonképpen az öt kis nádirigónak vagy a vörösbegyfiókáknak kellett volna elfogyasztaniuk. A jó táplálás hatására gyorsan fejlődik, és egy szép napon kirepül a fészekből. Mostohái még etetik egy darabig, és közben néha előfordul, hogy a kakukk egy karó hegyén vagy egy olyan ágon kuporog, ahol nem tudnak mellé szállni. Ilyenkor nem tehetnek mást, nagyra nőtt fiókájuk vállára ülnek, és úgy gyömöszölik a torkába a hozott hernyókat, pókokat. Mulatságos látvány, amikor a kis ökörszem nevel kakukkot. Úgy néz ki etetés közben, mintha a nála sokszorta nagyobb madár egyszerűen be akarná kapni parányi mostoháját, feje eltűnni látszik a kakukk szélesre tátott torkában. Amikor aztán a fiatal madár megtanulja, hogyan kell hernyókat keresni a lombok között, búcsú nélkül elrepül, faképnél hagyja nevelőszüleit. Bár minden kakukk egy fészekaljnyi fióka pusztulása árán nő fel, nem szabad haragudnotok rá. Évmilliók óta élnek így együtt, és ha a vörösbegyeknek és a többi dajkamadárnak csak tőle kellene tartaniuk, nem lenne okuk panaszkodni. A madarak számára a legnagyobb veszélyt az erdők kíméletlen, gyakran a költési időben is történő irtása, a vegyszerezések és a többi, a természetet pusztító emberi tevékenység jelenti.

(Schmidt Egon: *Állati érdekességek*)

Javítsd ki a mondatokat úgy, hogy a szöveggel megegyező tartalmat kapjanak! A mondatokat írd a vonalra!

5/

A kakukk fekete színű, hosszú farkú madár.

Egy gazdamadár fészkébe teszi le a kakukk az összes tojását.

Leggyakoribb dajkamadár a nádasokban a nádirigó, az erdőben az őszapó.

A kakukkfióka később kel ki, mint a mostohatestvérei.

Az anya kakukk gyakran figyel, hogy fiókái hogyan cseperednek fel.

Állítsd sorrendbe a fészekben lejátszódó eseményeket! A számokat írd a kis vonalakra!

4/

___ a kakukkfióka kényelmesen el tud helyezkedni a fészekben

___ egy tojás „eltűnik”, egy „érkezik”

___ a kakukk a fészek pereme felé tolja mostohatestvéreit

___ tátott szájjal várja a rovarokat, pókokat a fióka, hamarosan kirepül

Fejezd be a mondatokat a kakukkra vonatkoztatva és a szövegnek megfelelően!

8/

Türelmes, mert _____

Érdekes életmódú, mert _____

Falánk, hiszen _____

Alkalmazkodó, mert _____

Húzd alá a szövegben előforduló madarakat!

5/

Adj másik, találó címet a történetnek!

1/

2. Egészítsd ki a közmondásokat, hasonlatokat állatnevekkel!

Bizonytalan, mint a _____ vacsorája.

Ártatlan, mint a ma született _____.

Egy _____ nem lehet két bőrt lenyúzni.

Azt várja, hogy a szájába repüljön a sült _____.

Vergődik, mint a partra vetett _____.

Ajándék _____ ne nézd a fogát!

Hét élete van, mint a _____.

7/

3. Ki lehetek én? Írd a választ a vonalra!

6/

Sarki rokonom fehér bundában flancol.

Igaz, hogy a sima bőrűeket nem kedvelem.

Az illatommal nem dicsekedhetek.

Bundám dísze a fehér csík.

A nagy mindenért huhog nekem.

Én a tudósokat képviselem.

Félek a fehér medvéktől.

Ha akarom, becsukom az orromat.

Fogsoromtól megrémülnek még a fogorvosok is.

Félelemben tartom a fürdőzőket.

A bögés nálam nem jár könnyekkel.

A ragu szó hallatán is rosszul vagyok.

4. Szópárokat olvashatsz, amelyek egyik tagja hibásan van lejegyezve. Húzd alá a helyesen írt szót, kifejezést!

Vas megyei – vas megyei

Higgy! – Higgy!

méhhel – méhvel

Kossuthal – Kossuthhal

vőféj – vőfély

hamu – hamú

Széchenyi István általános Iskola – Széchenyi István Általános Iskola

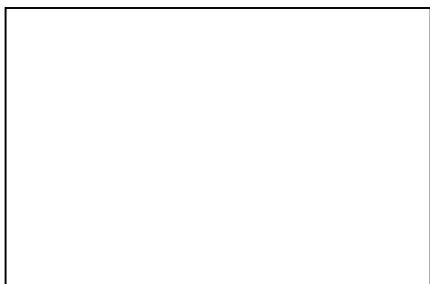
menyország – menyország

lejebb – lejebb

jeggyűrű – jeggyűrű

Rákóczi tér – Rákóczi-tér

5. Az állatokat élőhelyük alapján három csoportba soroltuk. Rajzold le a három élőhelyet a téglalapokba! A betűhalmazok egy-egy állat nevét rejtik. Írd őket a vonalra, majd számukat írd az élőhelyük alá!

Erdő

Víz, vízpart

Rét, mező

1. ELPEKASJAPGY: _____

2. GÁROBKÍCS: _____

3. COKOPZEMEI: _____

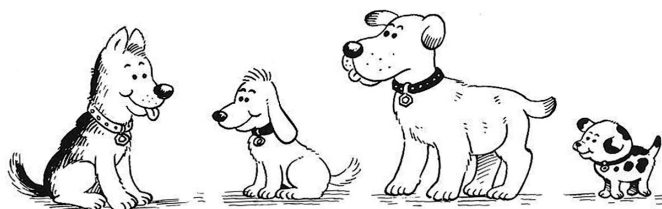
4. KOFAGYANCSÁNP: _____

5. TYOPNÖRKÜT: _____

6. GERÜGYÍFK: _____

18/

6. Hol van Pajti? Bobó nem ugyanabba az irányba néz, amerre a többiek. Kikinek nincsenek foltjai és kisebb, mint Jojó, de nagyobb, mint Pajti. Találd ki, melyik kutyust hogy hívják! Írd a nevüket a megfelelő kép alá!

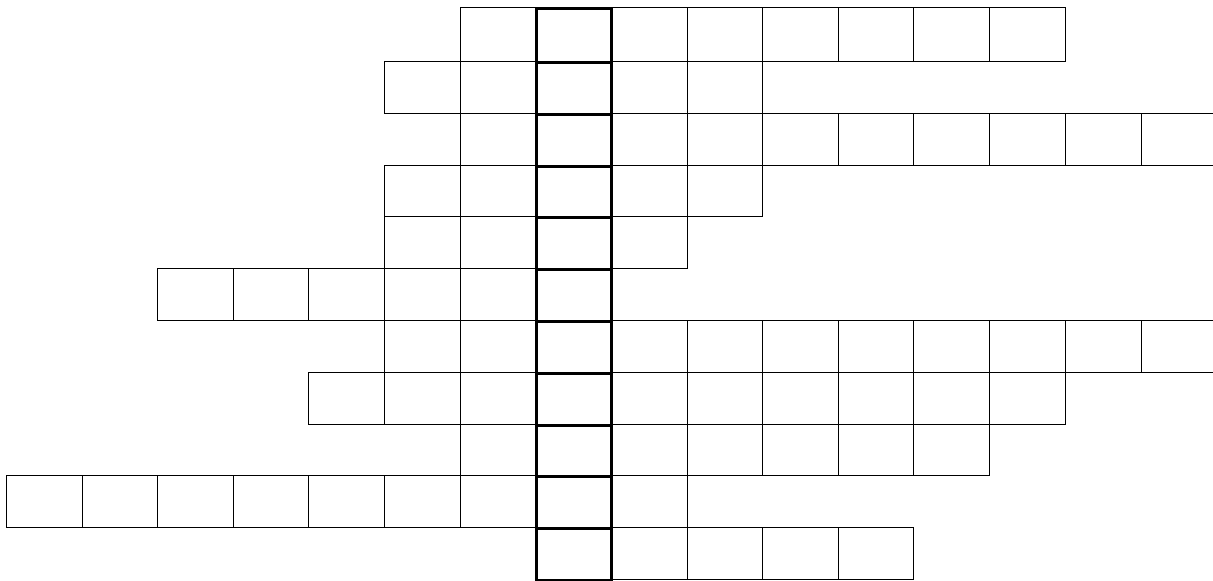

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

4/

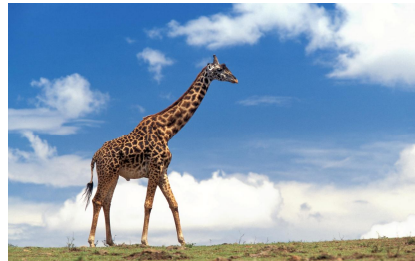
7. A hatodik osztályosok sátorozni mentek a természetbe. Balázs sátra mellett egy kilátó volt, amire egy csiga reggel 8 órakor kezdett felmászni. Minden órában 45 percig mászott felfelé, ami alatt összesen 80 cm-t haladt, majd 15 percig pihent, ezalatt 20 cm-t csúszott vissza. Délután 4 órakor a gyerekek már a kilátó tetején találták a csigát. Legfeljebb milyen magas lehet a kilátó?

8. Felismered a képen látható állatokat? A képek sorrendjének megfelelően, balról jobbra haladva írd a rejtvény soraiba a nevüket! A kétjegyű betűk külön téglalapba kerüljenek! Megfejtésül az állatok védőszentjének nevét kapod.

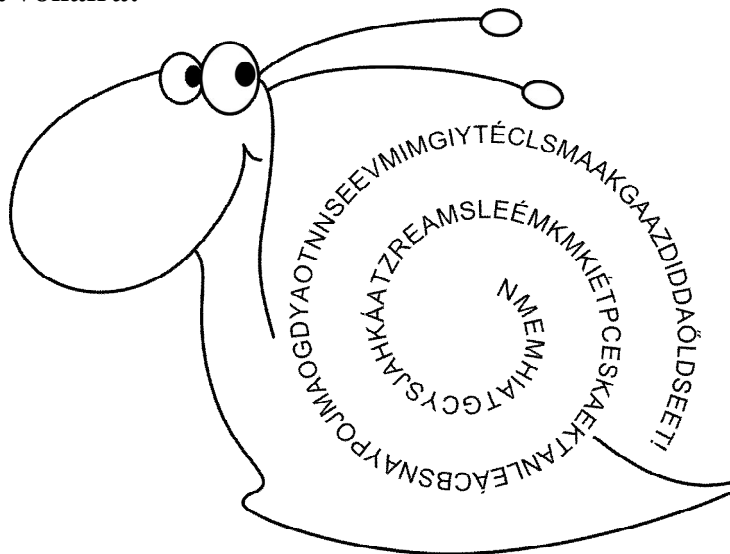
Megfejtés: _____

12/

9. Mit „hirdet” a csiga a házán? Egy megszívlelendő, hasznos tanácsot, amit a természetben járva soha ne felejts el! Először minden páratlan helyen álló betűt, majd ha végigértél, a maradék betűket is olvasd össze, s a betűsört szavakra bontva írd a vonalra!

4/

10. Írj I betűt, ha igaz, H betűt, ha hamis az állítás!

- ___ A darazsak lárváikat mézzel táplálják.
- ___ A pókok teste három részből áll: fej, tor, potroh.
- ___ A sünök nappal keresnek táplálékot maguknak.
- ___ Az a tehén is ad tejet, amelyik még nem hozott utódot a világra.
- ___ A vakondtúrás úgy keletkezik, hogy a járatokból a felesleges földet kitolja a felszínre a vakond.
- ___ A földigiliszta hasznos állat, mert tápanyagban gazdag talajt hagy maga után.
- ___ A rákosi vipera kizárólag a Kárpát-medencében él.
- ___ A Körös–Maros Nemzeti Park címerében a nagy kócsag látható.
- ___ A hermelin barna bundája télen fehérre vált, ám farka vége mindig fekete marad.
- ___ A strucc tojása a legnagyobb valamennyi madártojás közül.
- ___ A kék bálna a legnagyobb ismert állat, ami valaha létezett.
- ___ Az Aggteleki Nemzeti Park címerében találjuk a havasi cincért.
- ___ Az ájtatos manó hímje gyakran megeszi a nőtényt.
- ___ Kontinensünk legnagyobb rágcsálója az európai hód, mely nem úszik valami jól.
- ___ A zsiráf nyaka is csak 7 csigolyából áll, akárcsak a tiéd.

15/

11. Biztosan gyakran énekelted a következő gyermekdalt kisebb korodban. Mit mondanak a dalban a vásárban vett állatok? Írd a vonalra, majd rajzold le azt a képet, ami „megjelent” a képzeletedben a verset olvasva!

Én elmentem a vásárba félpénzzel,
Csikót vettem a vásárban félpénzzel,
Csikóm mondja: _____,
Kecském mondja: _____,
Juhom mondja: _____,
Disznóm mondja: _____,

Ludam mondja: _____,
Pulykám mondja: _____,
Récém mondja: _____,
Kakas mondja: _____,
Csirkém mondja: _____,
_____, édes tyúkom...